

Yeraltı savaşı qəhrəmanı

Milli Qəhrəman Çingiz Babayev Bakı Metropolitenində qəza zamanı yüzlərlə insanı xilas etmişdi

Unudulmayan faciəli təqvim günlərindən biri də 1995-ci il oktyabrın 28-də Bakı Metropolitenində baş vermiş və çoxsaylı insan tələfatı ilə nəticələnmiş hadisədir.

Həmin faciə nəticəsində, rəsmi məlumatlara görə, 286 nəfər həlak olmuş, 269 nəfər yaralanmışdı. Metronun “Ulduz” və “Nəriman Nərimanov” stansiyaları arasında baş vermiş faciədə 400 nəfərdən çox insan xilas edilmişdi. Faciənin miqyası o qədər böyük olmuşdu ki, respublikanın ovaxtkı Prezidenti Heydər Əliyev xüsusi fərmanlar imzalayaraq ölkədə 2 günlük milli matəm elan etmiş, televiziya və radio ilə xalqa müraciət etmiş və günahsız insanları xilas edərkən həlak olmuş 4 nəfər Azərbaycanın yüksək fəxri adları və medalları ilə təltif etmişdi.

Onların dördü də Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbin hərbi qulluqçuları olmuşdu. Çingiz Adil oğlu Babayev məktəbin baş leytenant rütbəli zabiti, digər üç nəfər isə müdavimlər (kursantlar) idi. Ulu öndər onların qəhrəmanlığını yüksək qiymətləndirmiş, xüsusən Çingiz Babayevin şücaətini Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı adına layiq görmüşdü. Digər üç nəfər İsayev Ruslan Məhəmməd oğlu, Məmmədov Samir Nadir oğlu, Səfərov Nicat Mürvət oğlu isə ölümündən sonra “İgidliyə görə” medalı ilə təltif edilmişdilər.

Bu il oktyabrın 28-də həmin insanlıq əleyhinə mənfur cinayətdən 30 il ötür. Amma bu hadisə nəinki ictimaiyyətimizin yadından çıxmayıb, hətta uzun illər bundan sonra da unudulmayacaq, xalqımızı igidliyə və qəhrəmanlığa, torpaqlarımızı, insanlarımızı göz bəbəyi kimi qorumağa səsləyəcək. Bu günlərdə mərhum zabitin bacısı Aida Babayeva da redaksiyamıza göndərdiyi məktubda qeyd edir ki, qardaşının hünəri gənc nəsilimiz üçün əsl mərdlik, qəhrəmanlıq və vətənpərvərlik örnəyidir. Onun yazdığına görə, Bakı metrosunda baş vermiş bu terror aktı miqyasının böyüklüyünə və qurbanlarının sayına görə “tarixin ən ağır metro faciəsi” kimi Ginnesin “Rekordlar kitabı”na da düşüb.

...1995-ci il oktyabrın 28-i, axşamüstü saat 16-17 arası. Metro qatarı “Ulduz” stansiyasından uzaqlaşır “Nəriman Nərimanov” istiqamətində hərəkətdə ikən qəfildən baş verən qəza zamanı yanğın başlayır, vaqonu tüstü, alov və zəhərli qazlar bürüyür. İnsan-

lar haray qoparıb xilas olmağa çalışırlar. Elə bu zaman qonşu vaqonda olan Çingiz Babayev və Naxçıvanski adına Hərbi Məktəbin hərbi geyimli tələbələri yanan vaqonun qapı və pəncərələrinin şüşələrini sındıraraq insanların köməyinə tələsirlər.

Çingizin həmin gün göstərdiyi şücaətə həsr olunmuş “Əfsanəvi qəhrəman” kitabında bu barədə qeyd edilir: “Bu vaxt digər vaqondan əynində qara hərbi forma olan ucaboylu, qədd-qamətli, yaraşıqlı gənc zabıt çıxır, yanında da üç müdavimi. Bu Çingizdir. O ... dərhal tuncə enir, yanan vaqondan insanları qurtarmağa tələsir... Adamlar bir-birini tapdalayıb çıxmaq istəyirdilər. Çoxusu huşsuz halda yerdə inildəyirdi. Qışqıran kim, qorxudan, həyəcədən ürəyi gedən kim”...

Çingiz dostları ilə birgə ələcsiz insanları bir-bir qucağına qaldıraraq xilas edərkən qəfildən bir qadının səsinə eşidir: “Qardaş, qadan alım, balamı xilas elə. Mən ölsəm də olar”. Çingiz əvvəl 5-6 aylıq körpəni, sonra isə anasını xilas edir. Bu minvalla Çingiz təxminən 300 insanı həyata qaytarır. Ancaq yanmaqda olan vaqondan çıxan zəhərli tüstü də öz işini görürdü. Çingiz cəld hərəkət etməklə daha çox adamı xilas etmək istəyirdi. O, adamları bir-birinin ardınca perrona qoyub qayıdır, boğulmaqda olan insanların hamısını belədən qurtarmağa çalışırdı.

Amma amansız zəhərin qanına işlədininin forqında deyildi. Birçə şey haqqında düşündü: mümkün qədər çox insanı xilas etmək! Beləliklə, gücü çatdığı qədər insanlara kömək edir və növbəti dəfə köməyə tələsərkən özü də huşunu itirərək yıxılır. Həkimlər onun həyatını xilas edə bilmirlər. Çingiz Babayev qəhrəmancasına həlak olur. Onunla bərabər üç müdavim – Ruslan İsayev, Samir Məmmədov və Nicat Səfərov da həlak olurlar...

Bu, əsl fədakarlıq, əsl vətənpərvərlik nümunəsi idi. Bu, Çingizin evdə-ailədə, məktəbdə aldığı tərbiyədən, özünün həyatda qazandığı mənəvi keyfiyyətlərdən irəli gəlirdi. Bir də atası Adil müəllimin dediyinə görə, Çingiz İrəvan xanı Rəşid xan Makinski nəslinin davamçılarından biri idi. Adil müəllimin anası Rəşid xanın qızı olub. Onun Birinci Dünya müharibəsində həlak olmuş dayısı Çingiz Makinski də zabıt olub. Balaca Çingizə də dayısının adı verilib. Çingizin

digər dayısı Əsəd Cəfərov da zabıt olub, polkovnik-leytenant rütbəsi daşıyıb. Təbii ki, bütün bunlar uşaq yaşlarından Çingizin mənəvi dünyasının formalaşmasında mühüm rol oynayıb.

1964-cü il oktyabrın 2-də Bakıda ziyalı ailəsində dünyaya göz açmış Çingiz Babayev Yasamal rayonundakı 20 nömrəli orta məktəbi bitirdikdən sonra Azərbaycan Texniki Universitetində ali təhsil alsada, həyatını hərbi işinə bağlayır. Beləcə, 1992-ci ilin avqustunda torpaqlarımızın müdafiəsinə qalxır. Bir müddət ön cəbhədə Ermənistan silahlı qüvvələrinə qarşı vuruşur. 1994-cü ildə Müdafiə Nazirliyinin sərəncamı ilə Cəmşid Naxçıvanski adına Hərbi Liseyə göndərilir. Əvvəlcə təqim komandiri, sonra böyük komandirinin siyasi işlər üzrə müavini vəzifəsinə təyin olunur. 1995-ci il oktyabrın 28-də isə ... məlum metro faciəsi...

Bu gün metronun “Ulduz” stansiyasının qarşısında, eləcə də xidmət etdiyi C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseydə Milli Qəhrəman Çingiz Babayevin büstü ucalır. Təhsil aldığı məktəbə və yaşadığı binanın önünə də xatirə lövhəsi vurulub. Hər gün minlərlə insan bu yerlərdən keçərkən Çingizlə qarşılaşır, onun unudulmaz və nəsilələri örnək olan qəhrəmanlığını xatırlayır. Heç şübhəsiz ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı böyük vətənpərvərlik və qəhrəmanlıqlar göstərən torpaqlarımızı azad edən igidlər də Çingiz kimi Milli Qəhrəmanlarımızın hünərindən ilham almışdılar. Azərbaycan xalqı da özünün bu cür qəhrəman oğulları ilə fəxr edir. Qəhrəmanlar isə heç zaman ölmürlər...